

CALEA MÂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

Astăzi Dumnezeu pe pământ a venit și omul la ceruri s-a suit!

EDITORIAL

Nașterea Domnului – izvor de bucurie și de speranță

După o perioadă de 40 de zile de rugăciune mai intensă, post, spovedanie, împărtășire și săvârșirea faptelor de bune din dragoste față de Dumnezeu și de oameni, creștinii se simt din nou atrași spre peștera Betleemului, pentru a se închina Pruncului Iisus. Bogăția acestui praznic invită umanitatea întreagă să se apropie cât mai mult cu mintea și cu inima spre locul unde S-a născut Cuvântul Cel veșnic al Tatălui – Betleemul Iudeii. Această sărbătoare este asemenea unei „mese” foarte bogate, care cheamă în mod insistent lumea întreagă să se apropie de ea, să „guste” din frumusețile și bogățiile acestui eveniment binecuvântat.

La această „masă” a praznicului omenirea întreagă este așteptată să manifeste interes, îndrăzneală și curaj, pentru a primi câte ceva din aceste daruri. Dintre multele daruri ale Nașterii Mântuitorului putem reține, cu acest prilej, darul bucuriei și al speranței. Aceste daruri sunt în corespondență cu setea pe care o resimte omul contemporan, de a se putea bucura și spera, într-o lume, care multora dintre oameni, li se pare a fi, mai degrabă a lipsei de bucurie și, mai ales, o lume a tristeții și a disperării. De unde vine această inversare de situație: aspirația firească a omului spre bucurie și speranță, pe de o parte, și situația concretă a omului, care este lipsit de toate acestea? Este o întrebare, pe care ar trebui să și-o pună fiecare om, mai ales, în clipele de reculegere, de odihnă și de meditație, pe care le ocazionaază sărbătoarea Nașterii Domnului.

Omenirea este lipsită, într-o bună măsură de darul bucuriei și al speranței, pentru că s-a deconectat de la Izvorul acestor daruri atât de necesare pentru viața și propășirea omului pe pământ. Iar, acest Izvor nu este o realitate abstractă, ci una concretă, personală, ce a luat chip omenesc în Persoana lui Iisus Hristos „la plinirea vremii” (cf. Galateni 4, 4). Această „plinire a vremii” o celebrăm în fiecare an, când, la această sărbătoare auzim: „Astăzi Hristos în Betleem Se naște”.

De ce putem vorbi la praznicul Crăciunului despre un Izvor viu al bucuriei și al speranței?

1. În primul rând, Crăciunul este o sărbătoare a bucuriei și a speranței, pentru că la acest eveniment reținem marea taină a iubirii lui Dumnezeu față de întreaga creație, și, mai ales, față de omul cel creat „după chipul” lui Dumnezeu și chemat la „asemănare” cu El. De la Nașterea lui Iisus Hristos omenirea nu se mai poate plânge, că îi lipsește acest Izvor permanent al iubirii. Este important, ca omul concret să se deschidă în fața acestui Izvor, pentru a simți și a primi, prin iubirea nemărginită a lui Dumnezeu arătată în peștera Betleemului, adevărata bucurie și speranță.

2. Această sărbătoare unește cerul cu pământul, pe Dumnezeu cu oamenii, și pe aceștia și cu îngerii, așa cum ne prezintă Sfintele Evanghelii evenimentul Nașterii Mântuitorului (cf. Luca 2, 9-11). Prin acest fapt, întreaga umanitate primește o verticalitate a existenței ei, fiind susținută de Fiul lui Dumnezeu, Care S-a făcut om, pentru ca pe om să-l ridice la comuniunea vie cu Dumnezeu. Niciodată umanitatea nu va mai putea fi abătută de la menirea ei, de a se pune în legătură cu Dumnezeu și de a primi de la El darurile bucuriei și al speranței. Cu alte cuvinte, prin sărbătoarea Nașterii Domnului, se realizează o comuniune deplină a cerului cu pământul, adică a lui Dumnezeu cu oamenii și cu îngerii, precum și a oamenilor între ei.

3. Această sărbătoare este una a bucuriei și a speranței, pentru că prin Pruncului Iisus născut în Betleem oamenii au dobândit darul înfierii, prin asumarea umanității noastre de către Fiul Tatălui. Acest fapt îl subliniază Sfântul Apostol Pavel, când zice: „Iar, când a venit plinirea vremii, a trimis Dumnezeu pe Fiul Său, Cel născut din femeie, născut sub lege, ca pe cei de sub lege să-i răscumpere, ca să dobândim moștenirea de fii” (Galateni 4, 4).

Continuare în pagina 2
Pr. Ioan TULCAN

ICOANA NAȘTERII DOMNULUI

Pastorală la Nașterea Domnului 2017

Iubitului cler, cinului monahal și dreptcredincioșilor creștini, binecuvântare, bucurie și pace de la Dumnezeu Tatăl și de la Domnul nostru Iisus Hristos!

Cinstiți credincioși și credincioase,

Sărbătoarea Crăciunului se pregătește din vreme de către întreaga creștinătate, cu bucuria pe care o anticipă încă praznicul B uneivestiri, Întruparea Domnului adică spre ridicarea omului căzut prin neascultarea de Dumnezeu a protopărinților neamului omenesc, Adam și Eva. Colindatul, ca cel mai obișnuit și lesnicios mijloc de comunicare în această atmosferă adaugă, întocmai ca și imnografia Bisericii la cântul înviator și viziunea peste veacurile trecute și pentru cele viitoare, a ceea ce așteaptă lumea mereu, realizarea pe pământ a Împărăției cerurilor, așa cum îngerii intonau în armonia celestă cu cuvintele promițătoare pentru toți: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire!”[1] În noaptea sfântă icoana Nașterii Domnului răspândește razele luminoase din lumina zilei celei neînserate. Colinda purtătoare și a stelei colindătorilor cu icoana praznicului la casele creștinilor se arată ca și o chemare spre închinare, cu evlavie ce vrea să răscumpere nepăsarea unora din cei aflați la vremea aceea sau următoarea, așa cum cântă și versul „Viflaime, Viflaime, cum de n-ai primit în tine / pe Fecioara Maria, să nască pe Mesia?”[2] Astfel, „ochi și urechi”, cum e zicala, creștinul ascultă glasul călăuzei spre Noul Născut al cerului și al pământului, care la această sărbătoare revarsă din plinătatea harului dumnezeiesc peste întreaga făptură, El venind în întâmpinare către cei ce vor să-L primească spre dobândirea darurilor spirituale dorite.

Iubiți frați și surori în Hristos Domnul,

Atât privitorilor icoanei, cât și ascultătorilor colindei într-o împletire armonioasă a culorilor și sunetelor se înfățișează Familia sfântă, Fecioara Preacurată, străjuind Pruncul Sfânt, cadrul întregit cu prezența ocrotitorului Iosif, a păstorilor Betleemului, aducând pârga turmelor, mielul simbolic pentru jertfirea spre viața lumii, nelipsind și necuvântătoarele folositoare oamenilor, mai departe magii înțelepți ai popoarelor, căutători ai adevăratului Dumnezeu, moașele consemnate de tradiția bisericească, ilustrând deplina realitate a naturii omenesci a Pruncului și anunțând evenimentele viitoare ca botezul în Iordan și cel al pătimirilor, totul într-o peșteră luminată de îngeri și steaua minunată. În biserici, urmând erminia picturii, icoanele legate de momentele principale ale istoriei sfinte îmbogățesc cunoștințele și simțămintele credincioșilor spre a înțelege marea taină a creștinătății, așa cum o înfățișează și apostolul neamurilor, Sfântul Pavel, prin cuvintele: „Și cu adevărat, mare este taina dreptei credințe: Dumnezeu S-a arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, S-a propovăduit între neamuri, a fost crezut în lume, S-a înălțat întru slavă.”[3]

Între icoane de amintit: Întâlnirea Născătoarei de Dumnezeu cu Elisabeta, după bunavestirea de către arhanghelul Gavriil, Întrebarea magilor sosiți în Ierusalim în căutarea lui Mesia și Închinarea lor la Pruncul din Betleem, Tăierea Împrejur a Mântuitorului, Întâmpinarea

Continuare în pagina 2

† TIMOTEI

ARHIEPISCOP al ARADULUI

Din sumar

▶ Nașterea Domnului Nostru Iisus Hristos (25 decembrie)
pagina 3, Ioan Claudiu Moca

▶ Știri
pagina 4

ICOANA NAȘTERII DOMNULUI – Pastorală la Nașterea Domnului 2017

Urmare din pagina 1

Lui la Templu, apoi Fuga în Egipt și repatrierea în Nazaret, Uciderea pruncilor din ținutul în care S-a născut Hristos, fiind la vedere și altele, ca acelea din viața Maicii Domnului: Nașterea ei, Intrarea în templu, precum și cele ale profeților Vechiului Testament, ale înțelepților lumii vechi și sibilelor, toți și toate cu înscrisurile despre Iisus, adăugându-se și cea a arborelui lui Iesei, privind adică genealogia Domnului nostru Iisus Hristos[4]. O mai bună înțelegere o dă și imnografia sărbătorii, ca de pildă cântarea principală, troparul: „Nașterea Ta, Hristoase, Dumnezeul nostru, răsărit-a lumii Lumina cunoștinței; că întru dânsa cei ce slujeau stelelor, de la stea s-au învățat să se închine Ție, Soarelui dreptății, și să Te cunoască pe Tine, Răsăritul cel de sus. Doamne, slavă Ție!”, sau condacul, cea mai poetică dintre creațiile imnologiei zilei: „Fecioara astăzi pre Cel mai presus de ființă naște, iar pământul peștera Celui neapropiat aduce. Îngerii cu păstorii slavoslovesc, iar magii cu steaua călătoresc. Că pentru noi s-a născut Prunc tânăr, Dumnezeu cel mai înainte de veci.” La toate acestea, desigur se adaugă și tâlcuirea Sfinților Părinți ai Bisericii de care au ținut seama atât iconarii și zugravii, cât și alcătuitoarii de cântări ale sfințelor slujbe. Pătrunzând în cadrul evenimentului de referință cu toți cei cuprinși în istoria și tradiția sfântă, privitorul este angajat însuși într-o atmosferă înălțătoare, găsindu-și apartenența sau apropierea de o ceată sau alta a celor reprezentați, adică oameni aleși de Dumnezeu, din popor sau dintre cei puși spre învățătură sau înțelepțire, fiecare înțelegându-și rostul în marea lucrare a mântuirii. Încercând a urma firul lămuririlor îndreptățite pe marginea icoanelor celor mai reprezentative ale Nașterii Domnului din bisericile noastre, se poate spune că, așa ca și alte icoane praznicare, cea de referință înglobează toate praznicele împărătești și face prezente toate marile evenimente din viața Mântuitorului[5]. Icoana Nașterii apare astfel în întreaga

sa semnificație mesianică și eshatologică în care misiunea Fiului lui Dumnezeu pe pământ este deja împlinită, iar marea taină a lui Dumnezeu care devine Om este prezentă cu toate consecințele ei. Evenimentul măreț este reprezentat ca având loc în fața peșterii din Betleem, nu în interiorul ei, pentru că în iconografia ortodoxă evenimentele care se petrec în interiorul unui edificiu nu sunt închise în încăperi, ci închipuite prin construcții cadru, rânduiala aplicându-se și interioarelor nearhitecturale, naturale cum este și peștera Nașterii Domnului; tehnica aceasta subliniind cât de mult evenimentul reprezentat depășește locul istoric unde s-a petrecut și faptul că el merge dincolo de momentul în care a avut loc. Cele mai vechi documente văd în peșteră simbolul faptului că, Dumnezeu, prin harul venirii Sale a eliberat pământul de închiderea în el însuși. Mai întâi ea este o reminiscență a topografiei Betleemului cu peșterile de la marginea cetății pe care păstorii le foloseau ca adăpost pentru turme. Ea se concretizează și în cuvântul psalmistului că „adevărul a răsărit din pământ.”[6] Este pictată în culori închise însemnând umbra păcatului și a morții care stăpâneau omenirea înainte de venirea Mântuitorului ca Lumină a lumii. Întunericul grotei mai reprezintă și iadul, așa că Întruparea Fiului lui Dumnezeu este pusă de către iconari în paralel cu Pogorârea Sa la iad, iar peștera Nașterii privită și ca prefigurare a mormântului Domnului. Nașterea adică apleacă cerurile până la iad, Domnul eliberând din robia diavolului pe Adam și împreună pe toți care așteptau venirea Lui, precum zice proorocul „celor ce ședea în latura și în umbra morții lumină le-a răsărit.”[7] Maica Domnului se găsește în centrul icoanei, lângă peșteră, îmbrăcată într-un veșmânt purpuriu, culoare rezervată numai împăraților, subliniind demnitatea împărătească de Maică a lui Dumnezeu, Împăratul cerului și al pământului. Privirea ei contemplativă este îndreptată spre evenimentul mai presus de înțelegere, oglindindu-l, dar totodată anunță și pă-

timirile de mai târziu ale Pruncului; iar cele trei stele de pe capul și umerii Maicii Preacurate sunt semnele fecioriei dinainte, din timpul și după Nașterea lui Hristos Domnul, arătând taina cea mai presus de fire. În partea stângă a icoanei, jos, dreptul Iosif este înfățișat deosebi de Prunc și de Maica Acestuia pentru că el este numai purtătorul lor de grijă. Văzând ansamblul se degajă următoarea considerație, pe care o face un mare teolog român: „Și nu știm cum ne-ar arăta Fiul iubirea lui de oameni, dacă n-ar arăta-o mai întâi și într-un grad deosebit de afectuos față de Maica Lui, care și ea Îl iubește mai mult ca toți. Dacă Iisus Hristos nu s-ar fi născut din Fecioara, n-ar fi și Dumnezeu, ci simplu om. Dar în acest caz n-ar fi învins moartea și n-am fi mântuiți. Cei ce neagă Nașterea lui Hristos Domnul din Fecioară, neagă mântuirea.”[8]

Dreptmăritori creștini și creștine,

Acum, la sfârșitul Anului omagial al sfințelor icoane, al iconarilor și pictorilor bisericești și comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului, având în vedere și deceniul arhipăstoririi Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, gândim la toți cei care s-au străduit să fie înșiși icoane vii pentru semenii lor prin pilda vieții și cuvântul îndemnător spre desăvârșire și care au făcut din evenimentele istoriei sfinte temeuri concrete ale lucrării mântuirii. Grijă arătată patrimoniului național cultural și spiritual este vădită în mod ales prin iconografia bisericească pe care sărbătoarea de acum a Nașterii Domnului a căutat să o exemplifice. S-au înscris în rândurile iconarilor și pictorilor bisericești ostenitori înzestrați răspunzând cu râvnă chemării spre bine și frumos. Dintre aceștia unii au fost înălțați la cinstirea altarelor, ca de exemplu Cuviosul Pafnutie-Pârnu Zugravul, canonizat de Sfântul Sinod în anul ce se încheie. Local, în cadrul eparhiei, am beneficiat de pictori merituosi pentru împodobirea sfințelor locașuri, iar prin icoane sfinte și a caselor ce vor

să aibă ferestrele deschise spre cer. De menționat aici perspectiva apropiatei încheieri a lucrărilor de pictură la Catedrala arădeană. De asemenea nutrim bucuria și totodată speranța de a vedea într-un viitor apropiat finalizată atât construcția, cât și podoaba picturală a Catedralei Mântuirii Neamului, lucrare față de care fiecăruia dintre fiii credincioși ai Bisericii noastre îi revine o îndatorire de suflet. Vrednicul de pomenire Justinian Patriarhul, cu întreaga generație pe care a arhipăstorit-o au dorit desigur să vadă făptuirile din zilele noastre, azi toți având conștiința de a împlini întocmai idealurile înaintașilor. Anul viitor, omagial al unității de credință și de neam și comemorativ al făuritorilor Marii Uniri din 1918, prilejuiește stimularea forțelor menite să aducă spor de strădanie pe această latură cinstită de Sfântul Sinod. De altfel vremea noastră este prielnică pentru o astfel de lucrare pusă în slujba Bisericii și Țării, a întregului popor bine credincios. Însuflețiți de această dorință de împlinit o împărtășim tuturor, după cum și fiecare o transmite celor apropiați cu toate urările de bine de sfințele sărbători spre mulțumirea de obște și slava lui Dumnezeu, Tatăl și Fiul și Sfântul Duh, Amin.

NOTE:

- [1] Luca 2, 14;
- [2] Prof. Ioan Brie, „73 Colinde”, Cluj Napoca, 1980, p. 25;
- [3] I Timotei, 3, 16;
- [4] A se vedea C. Săndulescu-Verna, „Erminia picturii bizantine, după versiunea lui Dionisie din Furna”, Timișoara, 1979, pp. 122 – 137 și 183 – 184;
- [5] În prezentarea Icoanei Nașterii Domnului s-a întrebuințat cartea PS Petroniu Florea, Episcopul Sălajului, „Icoana Ortodoxă”, Oradea, 2002, pp. 185 – 194; și a pr. Wilhelm Nyssen, „Pământ cântând în imagini”, București, 1978, pp. 115 – 116;
- [6] Psalm 84, 12;
- [7] Cf. Matei 4, 16; Isaia 9, 1;
- [8] Pr. Prof. Dr. D. Stăniloae, „Chipul nemuritor al lui Dumnezeu”, Craiova, 1987, p. 300;

Nașterea Domnului – izvor de bucurie...

Urmare din pagina 1

Deci, toți oamenii au primit o nouă calitate, aceea de a fi făcuți prin Fiul lui Dumnezeu, fii ai Lui, iar oamenii au devenit prin aceasta frați între ei, iubiți de Același Tată ceresc și având Același Frate prin umanitatea Lui, adică pe Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu și Fiul Omului.

4. Praznicul acesta este unul care biruie singurătatea omului, pentru că prin Nașterea Pruncului Iisus, Dumnezeu este cu noi – Emanuel – așa cum Îl numește Evanghelia. Nimeni dintre oameni nu mai trebuie să se simtă singur, abandonat și cu o viață lipsită de sens. Dimpotrivă, prin realitatea Betleemului omenirea întreagă este susținută și călăuzită de duhul frățietății, inspirat de faptul că „Dumnezeu este cu noi”. De aceea, acest duh al frățietății trebuie să fie cultivat de către toți cei care se bucură de acest praznic, iar, aceștia, să împărtășească și altora acest duh, prin rugăciune și solidaritate, prin împăcare și încurajarea semenilor, prin vizitarea și ajutorarea lor, prin biruirea egoismului propriu. În felul acesta, Crăciunul își revarsă în mod concret bogăția darurilor sale, peste o lume însingurată, cu oameni trăind în izolare, nepăsare și învrăjbiere, aflați în suferință fizică și morală, pentru ca aceștia să poată să fie vindecați, întăriți și luminați, prin bucuria și speranța, care se revarsă asupra lumii, prin Nașterea ca Om a Cuvântului Celui veșnic al Tatălui.

„Nașterea Ta, Hristoase, Dumnezeul nostru, răsărit-a lumii lumina cunoștinței; că întru dânsa cei ce slujeau stelelor de la Stea s-au învățat să se închine Ție, Soarelui dreptății și să Te cunoască pe Tine, Răsăritul Cel de sus, Doamne, Mărire Ție!”

(Troparul Nașterii Domnului, glasul 4)

„Toiag ai odrăslit din rădăcina lui Iesei, Născătoare de Dumnezeu, născându-ne nouă astăzi pe Hristos, floarea dumnezeirii, Preacurată, Cel Ce ca Dumnezeu este neîncăput, iar acum ca un prunc este înfășat cu scutece.”

(Catavasiile Nașterii Domnului, Cântarea a IV-a)

Nașterea Domnului Nostru Iisus Hristos (25 decembrie)

În ordinea cronologică a vieții Mântuitorului, cel dintâi praznic împărătesc cu dată fixă este Nașterea Domnului, numit în popor și Crăciunul. Ea se serbează la data de 25 decembrie și este sărbătoarea anuală a nașterii după trup a Domnului Nostru Iisus Hristos. Din punct de vedere istoric este cea dintâi sărbătoare specific creștină dintre toate sărbătorile consacrate Mântuitorului, deși nu este tot atât de veche ca Paștile sau Rusalile a căror origine stă în legătură cu sărbătorile iudaice corespunzătoare. În biserica primară, până în a doua jumătate a secolului a IV-lea, Nașterea Domnului, în deosebi în Răsărit, era serbată în aceeași zi cu Botezul Domnului adică la 6 ianuarie, având de aceea un pronunțat caracter baptismal, euharistic, comunitar și eclesiologic angajând întreaga Biserică. Această dublă sărbătoare era numită în general sărbătoarea Arătării Domnului sau Epifania.

În ce privește modul sărbătoririi, praznicul Nașterii Domnului, fiind privit ca una din cele mai mari sărbători creștine era prăznuit cu mare solemnitate; cronologic, el era considerat începutul și baza celorlalte sărbători. Sfântul Ioan Gură de Aur zice în această privință: „Această sărbătoare trebuie să se serbeze ca Sărbătoare a tuturor sărbătorilor și să se țină în mare cinste și nimeni

nu va rătați dacă o va ținea de căpetenie a tuturor sărbătorilor. Căci ea este originea și fundamentul Epifaniei, al Paștilor, al Cincizecimii și a Înălțării Domnului. Dacă Hristos nu S-ar fi născut după trup atunci, nu S-ar fi botezat, ceea ce e cuprinsul Teofaniei, dacă nu S-ar fi născut, nu S-ar fi răstignit, ceea ce e cuprinsul Paștilor, dacă nu S-ar fi născut n-ar fi trimis pe Duhul Sfânt, ceea ce e cuprinsul Cincizecimii. Așa din această sărbătoare, izvorăsc celelalte sărbători ca felurite râuri dintr-un izvor. Pentru aceasta îmi place ziua aceasta așa de mult și vă vestesc dragostea ei ca să vă fac părtaș cu ea”.

Paginile Sfintei Scripturi, inspirate de Duhul Sfânt, ne înfățișează nașterea Domnului nostru Iisus Hristos ca pe taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută. Credința și trăirea ortodoxă au reușit să descopere taina aceasta a Fiului lui Dumnezeu prin aceea că El s-a întrupat ca să îndumnezeiască pe om. Întruparea Domnului înseamnă posibilitatea pentru ridicarea și îndumnezeirea omului. Mântuitorul Nostru Iisus Hristos s-a născut în sărăcie, într-o peșteră. Nădejdea în venirea lui Mesia creștea, nefiind altă speranță de salvare. Chiar lumea păgână simțea că sosise o „plinire a vremii”. În această conjunctură, cerul s-a deschis pentru pământ, un înger a fost auzit de păstori spunând: „Vă

vestesc bucurie mare, care va fi pentru tot poporul. Astăzi în cetatea lui David s-a născut un Mântuitor care este Hristos Domnul” (Luca 2, 10-11).

Alături de praznicul Învierii Domnului, Crăciunul sau sărbătoarea Nașterii Domnului este una din cele mai vechi și mai importante sărbători ale Bisericii Ortodoxe. În cultul Bisericii noastre, faptul acesta se reflectă în frumusețea și solemnitatea slujbelor bisericești, în pregătirea trupeză și duhovnicească a credincioșilor, în prezența lor la oficiile liturgice din sfintele locașuri, dar și prin mulțimea datinilor și a obiceiurilor care însoțesc de obicei, prăznuirea marilor sărbători ale anului liturgic sau ale calendarului bisericesc ortodox. În fiecare an, în Ajunul Crăciunului, al Anului Nou și chiar la Bobotează, de-a lungul întregii României, în toate provinciile românești ca și peste tot în țările ortodoxe, copiii formează grupuri și pornesc la colindat. Ei se opresc sub ferestrele luminate și cântă în cuvintele lor, în care este vorba câte puțin din toate ... dar mai ales, de Hristos, de Nașterea Sa, de Sfânta Fecioară, și de ceea ce se prezintă rimei simple dar pline de înțeles pentru viața noastră a creștinilor ortodocși români. Colindele sunt o invitație la sfințenie și asemănare cu Hristos prin viață curată și prin pocăință.

Sfințenia reprezintă sinteza valorilor care caracterizează ființa lui Dumnezeu. Dumnezeu este sfânt pentru că este absolut. În mod asemănător și ca un reflex al sfințeniei în om, totalitatea însușirilor care trebuie să caracterizeze comportarea adevărată a omului se numește în graiul popular omenie. Întocmai ca și sfințenia, omenia cuprinde numeroase valori morale și spirituale ca: dreptatea, cinstea, bunătatea sau iubirea. Multe din colindele noastre ne îndeamnă să fim buni și sfinți, fiind în felul acesta o invitație la omenie.

Așadar, de când ne știm ca români și creștini la noi, mai ales copiii, cântă colindele în perioada dintre Ajunul Crăciunului și până la Bobotează. Cel mai important moment este seara de Ajun, căruia îi sunt dedicate de fapt cele mai multe colinde și cântece de stea, al căror text conține imaginea poetică românească a Nașterii Domnului, redată, cel mai adesea, într-un limbaj popular. Colindele, aceste expresii tipice ale simțirii religioase românești, sunt, după aprecierea marelui folclorist român Constantin Brăiloiu, „acele cântece rituale vădit țărănești ce se cântă fără stea în noaptea de Crăciun” pe alocuri și la Sfântul Vasile iar, cântecele de stea sunt „acele cântece rituale vădit cărturărești ce se cântă la stea între Crăciun și Bobotează”. Titluri întregi

de colinde au fost inspirate și poartă apoi nume direct primite de pe paginile Sfintei Scripturi. Enumerăm câteva: *Viflaime, Viflaime, Trei Păstori, Trei Crai de la Răsărit, Nunta din cana Galileii, Steaua sus răsare, Doamne a Tale Cuvinte*, etc. Imnografia bisericească a Crăciunului aparținând unor mari imnografi, între care Sfântul Efrem Sirul, Roman Melodul, Cozma de Maiuma, a oferit în mare parte autorului anonim al colindelor teme, motive și mijloace valoroase de inspirație.

Colindele sunt opere a tradiției cultice și liturgice ale Bisericii noastre o zestre importantă, capodopere ale spiritualității ortodoxe și românești care trebuie redescoperite în sensul lor, păstrate, cultivate și transmise generațiilor de credincioși care vor veni, așa cum le-am primit și noi cu toată bogăția de gânduri și simțăminte creștinești și românești, spre slava lui Dumnezeu, a Bisericii și a neamului nostru.

Ioan Claudiu MOCA

Nașterea Domnului Iisus Hristos în Betleemul sufletelor noastre

Crăciunul este sărbătoarea care aduce cea mai multă bucurie oamenilor, nu numai celor credincioși, dar, și celor mai puțin credincioși, prin urmare acesta e o sărbătoare a bucuriei, a iubirii față de aproapele nostru care mai mult ca niciodată primește dragostea celor din jur. E sărbătoarea care ne face mai buni, mai blânzi, mai deschiși față de semenii, mai calzi. Crăciunul ne aduce veselie, căci Domnul născut de atâtea ori în inimile noastre, ne dă binecuvântarea Sa, sfântă, Dumnezeu fiind Tatăl iubirii, al armoniei, al păcii pe pământ și în ceruri, și-mi amintesc aici corul îngerilor venit printre păstori la Betleem, care au confirmat acest adevăr prin cântarea: „Slavă întru cei de sus, lui Dumnezeu și pe pământ pace între oameni bunăvoie.” Ca o profeție peste secole, Crăciunul dăinuie prin datinile oamenilor și Tradiția Bisericii: „S-aude-un glas spre seara/Al clopotelor cânt/Căci vine, vine iară/Iisus pe-acest pământ (...) De-atunci în orice casă/S-aud colindători/Colinda lor duioasă/Răsună până-n zori”. Colindele noastre strămoșești sunt o perpetuare a credinței, ele ne amintesc de copilul sfânt, dumnezeiesc venit să ne mântuiască, prin Sfânta Fecioara Maria. Si, dacă, ea nu ar fi fost sfântă, nu am fi avut Mântuitor, de aceea Biserica o preacinstește și o numește mai mare decât toți sfinții, iar rugăciunile o supravenează mai mult decât heruvimii și serafimii: „Ceea ce ești mai cinstită decât heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât serafimii”, iar în canonul de rugăciune al Crăciunului

se amintește: „Pântecele Sfânt a purtat pe Cuvântul Cel Întrupat, cândva în rugul ce ardea și nu se mistuia, Dumnezeu fiind în chip omenesc văzut, Care a dezlegat din blestemul cel de demult pântecele Evei, pe Acela îl slăvim.”

În colindele noastre Îl vestim pe cel profețit de demult pe Mesia, cel mult așteptat încă de primii doi oameni Adam și Eva, protopărinții, neamului omenesc. „El vine-n haina albă/De îngerăși purtat./Să spele lumea toată./De rău și de păcat.” Cel mai mare profet, Isaia, fiul lui Amos, care a trăit pe vremea lui Ezechia, amintește de nașterea lui Mesia dintr-o Fecioară: „Iată Fecioara va lua în pântece și va naște Fiu și vor chema numele Lui Emanuel” (Isaia 7,14), iar Împărăția Lui este înfățișată astfel: „Căci prunc s-a născut nouă, un Fiu s-a dat nouă, a Cărui stăpânire e pe umărul Lui și se cheamă numele Lui: Înger de mare sfat, Sfetnic minunat, Dumnezeu tare, Biruitor, Domn al păcii, Părinte al veacului ce va să fie. Si mare va fi stăpânirea Lui și pacea Lui nu va avea hotar. Va împărăți pe tronul și peste împărăția lui David, ca s-o întărească și s-o întemeieze prin judecată și dreptate, de acum și până în veac.” (Isaia 9,5-6).

Dacă Dumnezeu își manifestă grija față de cei săraci și în suferință, iată ca El, Îl dă pe Fiul Său să se nască într-un mediu sărăcăcios, printre suflete blânde și calde, care să ne amintească că noi întotdeauna trebuie să fim smeriți, dar buni, căci Dumnezeu veghează permanent asupra oamenilor așa cum a vegheat și asupra Fiului Său, în orice loc

și în orice împrejurare: „Din înălțimea cerului Domnul privește, vede pe toți fiii oamenilor. Din locașul Său cel gata dintotdeauna, privește spre toți cei ce locuiesc pământul, El care a zidit îndosebi inimile lor, și care pricepe toate lucrurile lor.” (Psalmul 32, 13-15). „În ce chip îngrijește și-i păzește pe fiii săi așijderea face și Domnul pentru cei ce se tem de El.” (Psalmul 102,13).

Iisus se naște într-o peșteră sărăcăcioasă, El care este împărat, într-o familie modestă, dar sfântă, căci nimeni de pe pământ nu era mai sfânta ca Maria și mai drept ca blândul Iosif, logodnicul Mariei. Păstorii îi aduc închinare, magii: aur, tămâie și smirnă, iar noi neavând daruri îi dăruim pocăința noastră, viața noastră. „Daruri n-am, dar am păcate/Izbăvește-mă de toate/Și-mi revarsă mântuire/Peste sufletul-mi smerit.”, pentru că Iisus este mai presus de oameni, născut din veci din Tatăl: „Din pântece mai înainte de luceafăr Te-am născut.” (Psalmul 109,3 și 2,7). „Zis-a Domnul către mine: Fiul Meu ești Tu. Eu astăzi Te-am născut.”

Dumnezeu așteaptă prin Iisus pocăința noastră, căci om fără păcat nu există, iar păcatele mici sau mari tot păcate sunt: „Domnul cercetează pe cel drept și pe cel păcătos”, „Că este Drept Domnul și dreptatea a iubit, și fața Lui, spre cel drept privește.” (Psalmul 10,5-7), și la un moment dat va da fiecăruia după faptele Lui (Psalmul 17, 25-28). Postul Crăciunului este o perioadă de pocăință și de recunoștință față de copilul divin născut pentru mântuirea oa-

menilor în Betleemul Iudeii, o pocăință nu numai pentru bătrâni, cât mai ales pentru tineri, „mai înainte ca să se rupă funia de argint și să se spargă vasul de aur și să se strice ulciorul la izvor și să se sfărâme roata fântânii ... și ca pulberea să se întoarcă în pământ, cum a fost, iar sufletul să se întoarcă la Dumnezeu, care l-a dat”. (Ecleziastul 12, 1-7). Deci Dumnezeu dorește pocăința noastră, nu atât pe patul morții, ci toată viața noastră să ne fie o pocăință și astfel Dumnezeu va fi bun cu cei ce se încred în El și cu omul care îl caută căci altfel Domnul Dumnezeu își revărsa mânia ca odinioară asupra propriului Sau popor: „Eu sunt omul care a văzut nenorocirea sub varga Lui,/El m-a purtat în întuneric și bezna./Da, împotriva mea întoarce și iar întoarce în toată vremea Sa./ Mistuit-a trupul meu și pielea mea, zdrobit-a oasele mele./A ridicat zid împotriva mea și m-a înconjurat de venin și de zbucium.” (Plangeri 3, 1-5). O pocăință din adâncul sufletului, determină îndurarea divină să-și reverse binecuvântările Sale asupra păcătoșilor: „Întoarce-te către noi, Doamne și ne vom întoarce și noi la Tine; înnoiește zilele noastre ca în vremea cea de demult.” (Daniel 5,21).

Iisus se naște în Betleemul inimilor noastre, pentru a ne aduce pacea, iertarea și binecuvântarea lui Dumnezeu. Implorând îndurarea lui Dumnezeu cântăm un colind străbun: „Rege blând al omenirii,/Sfânt, puternic și smerit,/Sufletu-mi la Tine aleargă/Să se-nchine umilit.” (Colind Lin răsună).

Prof. Amalia STANA

ȘTIRI

Tradiționalul concert de colinde al corurilor Facultății de Teologie din Arad

Miercuri, 13 decembrie 2017, în sala de spectacole a Teatrului de Stat din Arad, a avut loc tradiționalul concert de colinde susținut de cele două coruri ale Facultății de Teologie „Iarion V. Felea” din Arad: Corul bărbătesc „Atanasie Lipovan” instruit și condus de Arhid. asist. univ. drd. Tiberiu Ardelean și Corul mixt, instruit și dirijat de domnul Conf. univ. dr. Mircea Remus Buta. Ediția din anul acesta, cu numărul XXVII, s-a desfășurat sub genericul „Iisus Hristos, Lumina cea veșnică”, fiind prezentată de Pr. drd. Vlad-Sergiu Sandu, profesor la Seminarul Teologic Ortodox din Arad și paroh al Parohiei Firiteaz, Protopopiatul Arad.

La manifestare au participat Înaltpreasfinția Sa Dr. Timotei Seviciu, Arhiepiscopul Aradului, Preasfinția Sa Dr. Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului, ostenitorii Centrului Eparhial, conducerea Universității „Aurel Vlaicu”, în frunte cu doamna Rector prof. univ. dr. Ramona Lile, reprezentanți ai Universității „Vasile Goldiș”, reprezentanți ai autorităților locale, conducerea Facultății de Teologie, cadre universitare, studenți și un numeros public.

Repertoriul concertului a cuprins: melodii bisericesti, colinde tradiționale, colinde de factură folclorică și colinde prelucrate de conf. dr. Mircea-Remus Buta. Adaugă și numele câtorva compozitori consacrați: Filaret Barbu, Gheorghe Danga, Gheorghe Cucu, Vasile Ștefu, Ciprian Cucu, Ioan Popa-Orăștie, dar și compozitori locali, cum ar fi Emil Monția.

În cadrul prezentării concertului, părintele prezentator a adus în memoria publicului imaginea și personalitatea Majestății Sale Regele Mihai I al României, având în vedere omagierea acestuia în plenul Parlamentului României și prin cuvântul PF Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, dar și în contextul legăturilor pe care Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Timotei le are cu Casa Regală a României.

În încheierea concertului cele două coruri reunite sub bagheta dirijorului conf. dr. Mircea Buta au interpretat melodia patriotică tradițională „Frați români”

armonizată și prelucrată de conf. dr. Mircea Buta, ca un preambul la Centenarul Marii Uniri.

La finalul prestației celor două coruri, IPS Timotei, Arhiepiscopul Aradului a rostit un cuvânt de binecuvântare felicitând dirijorii și membrii corurilor, precum și conducerea facultății și urând cele cuvenite publicului prezent.

Atmosfera a fost cu totul deosebită, menită să pregătească sufletele celor care au participat, pentru marele praznic al Nașterii Domnului.

Concertul de colinde al grupului psaltic „Sfântul Ioan Damaschin”

Această seară a adus în sufletele noastre mireasma „floreilor dalbe” printr-un spectacol devenit deja tradiție în Eparhia Aradului: concertul de colinde susținut de grupul psaltic „Sfântul Ioan Damaschin” dirijat de Daniel Alb. Acest eveniment a avut loc cu binecuvântarea și sprijinul ÎPS Arhiepiscop Dr. Timotei Seviciu și prin implicarea Asociației studențești A.S.C.O.R. Arad, reprezentată de președintele Cătălin Drăgan. Al patrulea an consecutiv, publicul s-a strâns într-un număr impresionant în sala festivă a Colegiului Național „Moise Nicoară”, cu acordul direcțiunii colegiului, reprezentată de Doamna Director Diana Achim, care a fost prezentă la concert.

Colindele interpretate au avut în centru mărturisirea lui Hristos, având în vedere că ne aflăm în Anul dedicat apărătorilor ortodoxiei și al mărturisitorilor în timpul comunismului. Textul colindelor, precum și melosul lor, ne-au introdus în bucuria Tainei Întrupării Fiului lui Dumnezeu, prin piese psaltice și folclorice, precum: „Oaspeți cu azur în gene”, „Noi umblăm d-a corinda”, sau „Hoi leri-i Domn”. Menționăm cu aleasă admirație și interpretarea colindelor „A venit și aici Crăciunul” și „Legănelul lui Iisus”, aparținându-i sopranei Mihaela Ișpan Mladin, precum și colindul „Galbenă gutuie” aparținându-i domnului profesor Adelin Rusu.

Alături de grupul psaltic, ne-au mai bucurat cu colindele lor Grupul de copii „Brâncovenii”, al Parohiei Subcetate, dirijat de Domnul Profesor Marius Lăscoiu – Martin. Îmbrăcați în portul strămoșilor și purtând pe chipuri zâmbetele copilăriei, acești copii ne-au părut un cor de îngeri veniți să vestească Nașterea Domnului. Aleasă bucurie ne-au transmis și Corul de Tineret al Parohiei Grădiște, sub îndrumarea aceleiași dirijor, precum și Grupul de fete Sfântul Lavrentie, al bisericii Facultății de Teologie din Arad. Întreg concertul a fost prezentat de părintele Petre Ursulescu, ale cărui cuvinte ne-au îndemnat la reflectarea relației noastre cu Dumnezeu și cu aproapele în lumina Praznicului Întrupării Domnului. În acest sens, părintele a rostit, în încheierea programului, îndemnul adresat de un stareț al Mănăstirii Putna, Ierom. Iachint.: „Duceți bucuria mântuirii acolo unde n-a putut ajunge [...] și spuneți tuturor că astăzi s-a născut în lume Domnul!”

Părtași la bucuria colindelor au fost și Protos. Iustin Popovici, Consilier Cultural, Ierom. Nicolae Tang și Pr. Lucian Farcașiu (responsabil A.S.C.O.R. ARAD) – profesori la Facultate de Teologie Ortodoxă „Iarion V. Felea” Arad, Pr. Pompiliu Gavra, directorul Seminarului Teologic Ortodox Arad, Pr. Dacian Nan și Pr. Sergiu Sandu, profesori la Seminarul Teologic Ortodox Arad, precum și alți preoți din Eparhia Aradului.

Bucuria de a lua parte la un astfel de concert este o stare pe care numai în această perioadă o putem trăi, căci ea izvorăște din taina Nașterii Mântuitorului și se transmite prin colindul „sfânt și bun”.

Concertul de colinde al corului Catedralei Arhiepiscopale din Arad

Duminică, 17 decembrie 2017, la ceas de seară, Corul Catedralei Arhiepiscopale „Sfânta Treime” din Arad, dirijat de părintele diac. Laviniu Morariu, a susținut un frumos concert de colinde. Concertul a fost prezentat de către Arhid. Claudiu Condurache. Părintele prezentator spunea: „De foarte multe ori ne gândim ce este Crăciunul. Și aceasta nu doar ca perioadă a anului bisericesc sau laic (pentru că și laic se sărbătorește acest praznic) și trebuie să găsim semnificație departe, în copilăria noastră poate, atunci când ne bucuram de fiecare dată când cântam frumoasele colinde și simțeam mirosul bradului și îi aveam alături pe cei dragi ai noștri... La fel cum Evangheliile vestesc sau arată vestea cea bună, Colindele și cântecele din această perioadă le țin oarecum „isonul”. Un ison prin care se completează și ajung direct în sufletele noastre”.

În acest an, Corul Catedralei Arhiepiscopale „Sfânta Treime” din Arad a prezentat ascultătorilor următorul repertoriu: Deschide ușa creștine (Ioan Brie), O, ce veste minunată (Dimitrie G. Kiriac), Cântece de stea „la Betleem” (Constantin Drăgușin), Domnuț și Domn din cer (Gheorghe Cucu), În ieslea din Vitilem (armonizare Nicu Moldoveanu), Praznic Luminos (Timotei Popovici), Doamne, a Tale cuvinte (Gheorghe Șoima), Azi e seara de Ajun (M. Emandi), Vine Crăciunul pe seară (Nicolae Ursu), Sorcova de la bătrâni (armonizare de: Pr. Iulian Cârstoiu), Ziurel de zi (Tiberiu Brediceanu), Legănelul lui Iisus (Valentin Teodorian), Sus Creștini (Timotei Popovici).

La final, Pr. Mircea Cricovean a mulțumit corului pentru reprezentația foarte reușită din această seară și le-a urat multă sănătate și inspirație în Noul An care bate la ușă.

(Știrile au fost preluate de pe site-urile episcopiaaradului.ro și teologiearad.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
 Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
 Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
 SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
 Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
 Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
 Tipărit la Poudique srl Arad.
 ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
 Costul unui abonament este de 50 lei anual.